

ПАНАЙОТ ХИТОВ В СЪДБАТА НА КОТЕЛ И КОТЛЕНЦИ /ср. XIX - нач. XX в./

Светла Радева

Предмет на настоящото съобщение е проявата на гражданска позиция у Панайот Хитов към съдбата на Котел и котленци чрез по-малко популярна негова дейност на народен представител и застъпник на Котел в трагедията от пожара през 1894 г.

П.Хитов се подчинява на моралния кодекс на революционера демократ - републиканец¹ от епохата на възходящо развиващото се българско националноосвободително движение. Към същите принципи той се придържа като гражданин на свободна България, отстоявайки демократичните права и свободи, като за тези си възгледи и русофилски настроения е преследван от Стамболовия режим и арестуван през 1894 г.²

П.Хитов е последователен в търсене на правдата. "Аз съм един от ония хора, - пише той, - които обичат правдата. Само от тая правда съм станал хайдутин."³ Отговорността му в опазване живота на четниците го представя като водач, който се стреми да ръководи събитията. Действеността е определяща характеристика за Панайот Хитов - хайдутина, войводата, революционера, депутата, патриота, гражданина на нова България.

Той не може да остане безучастен към нуждите на отделния българин в т.ч. на котленци. Известна е връзката му с тях не само по регионален признак, но и конкретно, лично. Като водеща фигура в националноосвободителното движение той поддържа близки отношения с много свои съратници котленци. Да припомним някои факти.

Пътят му на хайдутин се пресича с този на войводата Иван Марковчето край Сухи дял до Котел през пролетта на 1862 г.⁴

П.Хитов определя Цонко Кънев Петранов от Котел за подвойвода през 1867 г. Пак той прилага към него правилата на възискателността, като отнема тези му задължения заради проявена невъзможност да ръководи и опази четата си.⁵ Изрична е заръката на войводата Хитов към Цонко да предупреждава българите за изчакване на по-подходящо време.⁶ От особена важност за него е предварителната организация за делото на свободата, опитността на четниците и доброто им въоръжение. "Аз не можех да им позволя да се побунят, защото народът не беше приготвен за въстание"⁷ - отбелязва войводата в своите мемоари.

Панайот Хитов уважава мнението за избор на стратегия у българите през Сръбско-турската война от 1876 г. на офицера от руската армия Иван Кишелски, когото той в спомените си назовава "генерал" по последния му чин.⁸

Киро Стоянов - племенник на Георги Раковски, се включва в четата на Панайот Хитов през Освободителната война, което установяваме по свидетелството,